

Erstatning for skade på tv-apparat under transport

Direktoratet for Kriminalforsorgen havde afslået at imødekomme en indsats anmodning om erstatning for et tv-apparat, ødelagt under transport med DSB mellem to statsfængsler. Erstatningskrav over for DSB var først fremsat efter udløbet af fristen i DSB-lovens § 40, idet modtagerfængslet ikke var bekendt med fristen.

FOB nr. 87.102

Udtalt, at bedømmelsen af erstatningsansvaret i det foreliggende tilfælde måtte ske efter reglerne om professionsansvar, og at Kriminalforsorgen på denne baggrund måtte bære ansvaret for, at fristreglen i DSB-lovens § 40 var overskredet.

Henstillet til Direktoratet for Kriminalforsorgen at genoptage sagen. Endvidere henstillet til direktoratet at tage op til overvejelse, om det ikke ville være rettest at henlede statsfængslernes opmærksomhed på reglerne i DSB-lovens §§ 39 og 40.

(J. nr. 1987-749-615).

A klagede over, at Direktoratet for Kriminalforsorgen havde afslået at imødekomme hans anmodning om erstatning for et tv-apparat, som blev ødelagt under transport med DSB mellem to statsfængsler. Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at A den 29. december 1986 blev overflyttet fra Statsfængslet ved Sdr. Omme til Statsfængslet ved Horserød. A's ejendele, herunder tv-apparatet, blev sammen med andre effekter transporteret med DSB. Den 5. januar 1987 modtog Statsfængslet ved Horserød effekterne, som blev hensat på fængslets lager, hvorfra A samme dag fik sine ejendele udleveret. Ved udleveringen konstaterede A, at emballagen og rammen omkring tv-apparatet var revnet, hvilket er bekræftet af to af fængslets medarbejdere, der var til stede ved udleveringen.

A fremsatte herefter over for Statsfængslet ved Horserød anmodning om erstatning for tvapparatet. Den 13. januar 1987 forelagde Statsfængslet

ved Horserød erstatningsspørgsmålet for Statsfængslet ved Sdr. Omme til afgørelse. I tilslutning hertil sendte Statsfængslet ved Horserød tv-apparatet til reparatør med henblik på en vurdering af skadens omfang og udgifterne til udbedring heraf.

I skrivelse af 27. januar 1987 afviste Statsfængslet ved Sdr. Omme at være erstatningspligtig. Fængslet vedlagde kopi af en samtidig skrivelse til DSB, hvori fængslet forelagde erstatningsspørgsmålet for DSB.

I februar måned afviste DSB telefonisk over for Statsfængslet ved Sdr. Omme erstatningskravet. DSB henviste dels til, at erstatningskravet skulle fremsættes af modtageren af godset, dels til, at erstatningskrav i henhold til DSB-loven skal fremsættes senest 7 dage efter modtagelsen af godset.

Med skrivelse af 26. februar 1987 indbragte Statsfængslet ved Horserød på A's vegne erstatningsspørgsmålet for Direktoratet for Kriminalforsorgen. I skrivelsen gav statsfængslet udtryk for, at ansvaret for, at erstatningskravet ikke rettidigt var fremsat over for DSB, efter fængslets opfattelse måtte påhvile Kriminalforsorgen. På denne baggrund indstillede fængslet, at der blev ydet A erstatning med henblik på indkøb af et tilsvarende tv-apparat, uanset om den indtrufne skade måtte være erstatningsbegrundende.

I skrivelse af 15. april 1987 afslog Direktoratet for Kriminalforsorgen at imødekomme A's anmodning. Direktoratet henviste til, at tv-apparatet måtte formodes at være ødelagt under transporten med DSB, og at der ikke var udvist ansvarspådragende forhold fra Kriminalforsorgens side.

I en udtalelse af 23. juni 1987 til mig anførte Direktoratet for Kriminalforsorgen bl.a. følgende:

»...

Direktoratet finder ikke, at det er sandsynliggjort, at der er udvist et ansvarspådragende forhold fra Kriminalforsorgens side, ligesom Kriminalforsorgen heller ikke på andet grundlag ses at være erstatningsansvarlig.

Direktoratet finder således heller ikke, at den omstændighed, at Kriminalforsorgen ikke på (A's) vegne har fremsat erstatningskravet over for DSB inden den i lov om DSB § 40 fastsatte frist, kan medføre, at Kriminalforsorgen skulle være erstatningsansvarlig for den skete skade.

Direktoratet kan således henholde sig til sin afgørelse af 15. april 1987.

...«

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Det må lægges til grund, at tv-apparatet er ødelagt under transporten med DSB, og at Kriminalforsorgen således ikke er direkte ansvarlig for den indtrufne skade.

DSB-loven (lov nr. 245 af 8. juni 1977 med senere ændringer) indeholder i §§ 39 og 40 følgende bestemmelser:

§ 39:

»Når DSB opdager eller formoder eller den berettigede hævder, at gods er gået delvis tabt eller er blevet beskadiget, skal DSB straks og om muligt i overværelse af den berettigede optage en protokol vedrørende godsets tilstand og vægt, skadens art, omfang og årsag samt tidspunktet for dens opståen. En afskrift af protokollen skal på forlangende udleveres gratis til den berettigede.«

§ 40:

»Ved den berettigedes modtagelse af godset bortfalder ethvert fra fragtkontrakten stammende krav mod DSB for overskridelse af leveringsfristen, delvist tab eller beskadigelse.

Stk. 2. Følgende krav bortfalder dog ikke:

...

4) erstatningskrav for skade, som ikke er udvendigt kendelig, og som først fastslås ved den berettigedes modtagelse af godset, under følgende to betingelser:

a) at anmodning om konstatering af skaden efter § 39 fremsættes af den berettigede straks efter, at skaden er opdaget, og senest 7 dage efter godsets modtagelse.

...«

Erstatningskravet over for DSB er først fremsat den 28. januar 1987 (af Statsfængslet ved Sdr. Omme), og fristen efter DSB-lovens § 40 er således overskredet. Statsfængslet ved Horserød var ikke bekendt med fristen i henhold til DSB-loven.

Spørgsmålet er herefter, om Kriminalforsorgen er ansvarlig for, at erstatningskravet ikke rettidigt er fremsat over for DSB - også selv om Statsfængslet ved Horserød ikke var bekendt med fristen i DSB-loven.

DSB har telefonisk oplyst, at den »berettigede« i DSB-lovens forstand er den, der ifølge fragtbrevet er angivet som modtager af godset (adressaten).

Offentlige myndigheder kan ifalde ansvar dels i kraft af de »privatretlige« erstatningsregler, dels for handlinger (undladelser), der er et led i selve myndighedsudøvelsen. Det er antaget i den juridiske litteratur, at offentlige myndigheders ansvar i disse tilfælde må bedømmes på baggrund af reglerne om professionsansvar. Offentlige myndigheder kan således ifalde ansvar for manglende eller utilstrækkelig oplysning/vejledning.

Bedømmelsen af erstatningsansvaret i det foreliggende tilfælde må således ske efter reglerne om professionsansvar. I vurderingen af erstatningsspørgsmålet bør der efter min opfattelse lægges vægt på, at de indsatte befinder sig i et særligt afhængighedsforhold til fængselsvæsenet, idet de indsattes muligheder for at varetage egne interesser i vidt omfang er begrænsede gennem kontrolforanstaltninger og andre restriktioner fra fængselsvæsenets side. Dette afhængighedsforhold må efter min opfattelse indebære en særlig pligt fra fængselsvæsenets side til at varetage de indsattes interesser, herunder bl.a. ved fornøden rådgivning og vejledning mv. I tilslutning hertil bemærkes, at de indsatte vel ofte må gå ud fra - og får indtryk af - at fængselsvæsenet foretager det videre fornødne, når de indsatte over for fængselsvæsenet fremsætter en anmodning.

I et tilfælde som det foreliggende må det anførte indebære en pligt for fængselsvæsenet til enten selv at rette henvendelse til DSB eller henlede den indsattes opmærksomhed herpå og herunder oplyse om fristreglen. På denne baggrund er det min opfattelse, at Kriminalforsorgen må bære ansvaret for, at fristreglen i DSB-loven er overskredet.

Under hensyn hertil har jeg anmodet direktoratet om at genoptage sagen og underkaste erstatningsspørgsmålet en fornyet vurdering. Jeg har udbedt mig underretning om direktoratets fornyede afgørelse.

Jeg har endvidere fundet at burde henstille til direktoratet at tage op til overvejelse, om det ikke vil være rettest at henlede statsfængslernes opmærksomhed på reglerne i DSB-lovens §§ 39 og 40. Jeg har udbedt mig underretning om resultatet af direktoratets overvejelser.

...«

I skrivelse af 25. juli 1988 underrettede Direktoratet for Kriminalforsorgen mig om, at kammeradvokaten havde tilsluttet sig de betragtninger, som jeg havde givet udtryk for over for direktoratet, og at direktoratet på denne baggrund havde truffet bestemmelse om, at der skulle udbetales erstatning til A.

Samtidig havde direktoratet orienteret Kriminalforsorgens tjenestesteder om reglerne i DSB-lovens §§ 39 og 40.

Jeg meddelte herefter direktoratet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.